

Nummer: RSR 16-2025

Dato: 19.12.2025

Saksnummer: 2025/80342

Forskrift om endring i forskrift om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk

I. Generelt

1. Innledning

Sjøfartsdirektoratet har fastsatt endring i forskrift av 22. desember 2011 nr. 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk (kvalifikasjonsforskriften), som følge av endringer i del A av koden for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk (STCW).

Forskriftsendringene trer i kraft 1. januar 2026.

IMOs Maritime Safety Committee (MSC) har vedtatt endringer i del A av koden for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk (STCW) gjennom resolusjon MSC.560(108). Endringene gjelder kapittel VI «Normer knyttet til nødsituasjoner, vernetiltak, sikkerhet, medisinsk behandling og redningsfunksjoner», nærmere bestemt tabell A-VI/1-4 «Spesifikasjon av minstenormer for kompetanse i personlig sikkerhet og omsorg for mennesker og miljø».

Tabell A-VI/1-4 fra STCW er tatt inn i norsk rett i vedlegg II til kvalifikasjonsforskriften tabell A-VI/1-4. Det er denne tabellen som nå endres.

2. Høringen

Forslaget var på høring i perioden 20. oktober til 15. desember 2025. Høringsfristen var satt noe kortere enn en ordinær høringsfrist, og var vurdert til å være i samsvar med utredningsinstruksen.

Sjøfartsdirektoratet har mottatt 9 hørings svar hvorav 3 var uten merknader. De som har uttalt seg stiller seg positive til endringene, men har stilt spørsmål rundt hvilken betydning det nye kompetansekravet vil få for sjøfolk som allerede har et gyldig sikkerhetskurs. Dette svares ut under II, 2 nedenfor. Se ellers vedlagt høringsmatrise.

II. Nærmere om forskriftsendringene

1. Nytt kompetansekrav innføres på grunnleggende sikkerhetskurs

Vedlegg II tabell A-VI/1-4 og de emnene som inngår i denne tabellen utgjør en del av innholdet av grunnleggende sikkerhetskurs, jf. kvalifikasjonsforskriften § 9 første ledd. Grunnleggende sikkerhetskurs danner deler av grunnlaget for kompetansesertifikat etter kvalifikasjonsforskriften. Tabell A-VI/1-4 følger som nevnt i vedlegg II til kvalifikasjonsforskriften, og tabellen er inndelt i fire kolonner med følgende overskrifter:

1. Kompetanse
2. Kunnskap, forståelse og dyktighet
3. Metoder for å demonstrere kompetanse
4. Kriterier for evaluering av kompetanse.

Det er i hovedsak kun gjort tilføyning i eksisterende tabell ved at det er lagt til ett nytt kompetansekrav i kolonne 1. Det nye kompetansekravet er «bidra til forhindring og håndtering av vold og trakassering, inkludert seksuell trakassering, mobbing og seksuelle overgrep». I kolonne 2 er dette kompetansekravet utdypet med nærmere krav til kunnskap, forståelse og dyktighet. Her presiseres blant annet krav om grunnleggende kunnskap og forståelse av slik vold og trakassering, skadepotensialet av slike handlinger, nærmere krav til forståelse av konsekvensene de kan ha. Videre stilles det krav til evne til å identifisere vold og trakassering og til kunnskap om hvilke tiltak som skal iverksettes. Metoder for å demonstrere slik kompetanse følger av kolonne 3, mens kriterier for evaluering er angitt i kolonne 4.

I tillegg til det nye kompetansekravet er det gjort noen mindre språklige justeringer i tabellen, som ikke endrer på innholdet.

2. Ikrafttredelse og praktisk gjennomføring

Sjøfolk som allerede har tatt grunnleggende sikkerhetskurs eller oppdateringskurs kan forholde seg til den gyldighetsperioden som fremgår av utstedt kursdokumentasjon på inntil fem år. Sjøfartsdirektoratet har vurdert det som tilstrekkelig at det nye kompetansekravet om å bidra til forhindring, og håndtering av vold og trakassering, dekkes inn ved neste påkrevde oppdateringskurs.

Forskriftsendringen får dermed først og fremst praktisk betydning for de institusjonene som tilbyr grunnleggende sikkerhetskurs etter kvalifikasjonsforskriften § 9 ved at disse må oppdatere kursinnhold tilsvarende. Veiledning om dette er sendt ut til aktuelle kurstilbydere høsten 2025.

Det er i høringsinnspill kommentert at det kan være behovet for at det kan godkjennes likeverdige opplæringsløp fra rederi eller realkompetanse. Til dette vil Sjøfartsdirektoratet påpeke at det ikke finnes slike alternativer som kan kompensere for kravet til grunnleggende sikkerhetskurs i dag, samt at direktoratet heller ikke ser at de forskriftsendringer som fastsettes ved dette rundskrivet skulle utløse behov for slike alternative/likeverdige løsninger.

III. Administrative og økonomiske konsekvenser

Forskriftsendringen innebærer at det stilles nye krav til kunnskap om vold og trakassering for sjøfolk som skal ha grunnleggende sikkerhetskurs etter kvalifikasjonsforskriften. Det medfører at kursleverandører må oppdatere kursinnholdet tilsvarende. Endringene antas å få begrensede administrative og økonomiske konsekvenser.

Alf Tore Sørheim
sjøfartsdirektør

Linda Bruås
avdelingsdirektør
Regelverk og internasjonalt arbeid

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg:

1. Forskrift om endring i forskrift om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk
2. Høringsmatrise
3. Resolusjon MSC.560(108)